

Lietuvos Respublikos Vyriausybei
Gedimino pr. 11, LT-01103 Vilnius
El. p.: LRVkanceliarija@lrv.lt

2020 m. gegužės 15 d.

Kopija

Lietuvos Respublikos Ekonomikos ir inovacijų ministerijai
Gedimino pr. 39, LT-01104 Vilnius
El. p.: kanc@eimin.lt

Lietuvos Respublikos Energetikos ministerijai
Gedimino pr. 38, LT-01104 Vilnius
El.p.: info@enmin.lt

Lietuvos Respublikos Aplinkos ministerijai
A.Jakšto g. 4, LT-01105 Vilnius
info@am.lt

Siunčiama elektroniniu paštu

WINDFARM AKMENĖ ONE/TWO VĖJO ELEKTRINIŲ PARKAS (400 MW) AKMENĖS R. SAV.

Informacija apie planuojamą vėjo elektrinių parko projektą ir jo eigą

UAB „Windfarm Akmenė One“ ir UAB „Windfarm Akmenė Two“ rinkos sąlygomis, t. y. be valstybės finansinės paramos, plėtoja 400 MW galios vėjo energijos elektrinių parką (iki 80 vėjo elektrinių) Akmenės rajone.

Planuojama investicijų į vėjo elektrinių parką suma – virš 500 mln. eurų.

Atitinkamai, pirmuoju etapu bus statoma 15 vėjo elektrinių, kurių suminė instaliuoja galia sieks 75 MW (**Pirmasis etapas**). Antruoju etapu Windfarm Akmenė Two plėtos likusias 65 vėjo energijos elektrines, kurių suminė instaliuota galia sieks 325 MW (**Antrasis etapas**)¹.

Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos (**Taryba**) 2020-01-16 nutarimu Nr. O3E-41 Windfarm Akmenė One yra patvirtinta 2019 m. skatinimo kvotų paskirstymo aukciono (**Aukcionas**) laimėtoja, kuriai paskirtas visas 0,3 TWh metinis elektros energijos iš atsinaujinančių išteklių gamybos kiekis, taikant 0 Eur/MWh kainos priedą².

Šiuo metu, Windfarm Akmenė One intensyviai vykdo Pirmąjį etapą, nes laimėdama Aukcioną prisiėmė įsipareigojimą per 3 metų laikotarpį pastatyti bei eksploatuoti vėjo elektrinių parką be valstybės finansinės paramos, finansuojamos elektros energijos vartotojų sąskaita.

Vadovaujantis Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo (**AIEI**) 20 str. 12 d., Windfarm Akmenė One per 3 mėnesius nuo Aukciono laimėtojo paskelbimo privalėjo kreiptis į Tarybą dėl leidimo plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus (**Plėtros leidimas**) išdavimo. Bendrovė yra įvykdžiusi šią prievolę, tačiau nėra pateikusi visų reikalaujamų dokumentų, ko pasekmėje, iki 2020-05-28 yra nustatytas terminas trūkstantiems dokumentams pateikti.

Šiuo metu trūkstamas dokumentas yra Aplinkos pasaugos agentūros prie Aplinkos ministerijos (**Agentūra**) atrankos dėl poveikio aplinkai vertinimo išvada (**Atrankos išvada**), kuri yra privalomas dokumentas Plėtros leidimui gauti.

Pažymėtina, kad neigiamo sprendimo priėmimas dėl Atrankos išvados lemia, jog Windfarm Akmenė One praranda galimybę įgyvendinti Pirmąjį etapą, nes netenka Aukciono laimėtojo statuso ir netenka rezervuotų elektros tinklo pralaidumų. Taipogi, Antrojo etapo vykdymas tampa labai kvestionuotinas ir Lietuva galimai prarastų virš 500 milijonų eurų investiciją į atsinaujinančią energetiką.

Atsižvelgiant į pateiktus argumentus, prašome Vyriausybės ir instituciniu lygiu peržiūrėti Agentūros priimtą neigiamą 2020-05-15 sprendimą dėl Atrankos išvados, kuriuo Windfarm Akmenė One įpareigojama atlikti pilną poveikio aplinkai vertinimo procedūrą (užtrunka apie 9-12 mėnesių), siekiant įvertinti galimai reikšmingą neigiamą vėjo elektrinių poveikį aplinkai ir kraštovaizdžiui.

Faktinė situacija, susijusi su poveikio aplinkai vertinimo procedūra

2020-01-28 raštu Nr. 28/01/2020-R2 Agentūrai buvo pateikta informacija atrankai dėl 31 vėjo elektrinių poveikio aplinkai vertinimo dėl „Windfarm Akmenė One, UAB, iki 31 vėjo elektrinės (VE) parkas Akmenės r. sav., Kruopių sen.“ (**Atrankos dokumentai**)³.

¹ Daugiau informacijos apie planuojamą vėjo energijos elektrinių parką galima rasti oficialiame Bendrovės tinklalapyje:

<http://www.uab-windfarm.com/home.html>

² Daugiau informacijos apie skatinimo kvotų paskirstymo aukcioną ir jo rezultatus: <https://www.regula.lt/Puslapiai/bendra/aukcionai-2019.aspx>

³ <https://docs.google.com/spreadsheets/d/189SiWVqcCpJ1q8t4efvZWCYZNE1q8VSsonayHXu8vMA/edit#gid=1989184060>

2020-03-13 po suinteresuotų asmenų ir institucijų pastabų Windfarm Akmenė One pateikė papildomus dokumentus ir informaciją.

2020-05-15 Agentūra pateikė neigiamą Atrankos išvadą. Investuotojo įsitikinimu, nėra pateikti objektyvūs, teisės aktais pagrįsti argumentai, kodėl švarių ir draugiškų aplinkai atsinaujinančių energijos išteklių vystymas neva gali daryti neigiamą poveikį aplinkai ir žmonėms, kai kvalifikuotų ekspertų išvados teigia visiškai priešingai.

Pirma, siekiant išsamiai įvertinti planuojamų statyti vėjo elektrinių (VE) parko poveikį aplinkos komponentams ir visuomenės sveikatai, Atrankos dokumentų rengime ir vėliau jų atnaujinime/papildyme dalyvavo ir išvadas pateikė reikiamą kvalifikaciją, patirtį bei išsilavinimą turintys ekspertai, kurie nenustatė neigiamos įtakos, kuri ribotų VE statybą Akmenės r., Kruopių seniūnijoje:

- i) kraštovaizdžio architektai doc. dr. Jonas Abromas ir prof. dr. Petras Grecevičius. Ekspertai atliko ekspertinį poveikio vertinimą kraštovaizdžiui (Atrankos 8 priedas) bei pateikė 2020-04-02 papildomus paaiškinimus:

Atsižvelgiant į Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos (VSTT) pastabas, 2020-03-02 su Žagarės parko administracija buvo suderintos ir ekspertų papildomai įvertintos regyklos iš Žagarės regiono parko.

Ekspertai nenustatė neigiamo poveikio kraštovaizdžiui iš Žagarės parko regyklų, nes VE nutolusios virš 10 km. Pačios VSTT 2020-03-25 rašto Nr. (4)-v3-397 (7.21) nurodytame PAV pavyzdyje konstatuojama, kad VE nutolusios daugiau nei 10 km poveikio kraštovaizdžiui nebeturi. Atitinkamai, bet kokie Agentūros argumentai, dėl objektų nutolusių daugiau nei 10 km reikšmės kraštovaizdžiui yra nepagrįsti objektyviais duomenimis.

- ii) biologas dr. Sigitas Juzėnas, kuris atliko ekspertinį poveikio vertinimą biologinei įvairovei (Atrankos 9 priedas):

Ekspertas nustatė, kad VE saugomiems augalams, grybams bei gamtiškai ypač vertingoms natūralioms buveinėms neturės. Mažiau gamtiškai vertingoms pusiau natūralioms ar natūralioms buveinėms VE poveikis bus minimalus ir iš esmės nepakeičiantis nagrinėtame regione vykdomos įprastos ūkinės veiklos daromo poveikio intensyvumo.

- iii) ornitologas Aurelijus Narbutas, kuris atliko ekspertinį poveikio vertinimą paukščių gyvenamajai aplinkai (Atrankos 10 priedas):

Ekspertas nustatė, kad planuojamo VE parko ir gretimose teritorijose nenustatytas galimas reikšmingas neigiamas suminis VE poveikis perintiems, migruojantiems paukščiams, jei bus taikomos rekomenduojamos poveikį mažinančios priemonės: (i) statybos darbai nebus vykdomi gegužės-birželio mėnesiais, (ii) vykdomas paukščių monitoringas ir esant poreikiui koreguojama VE parko veikla migracijų metu, (iii) siekiant pagerinti pelėsakaliams perėjimo sąlygas, kitose vietose (ne ant elektros laidų atramų) bus iškelti nauji inkilai, (iv) VE menčių danga turės neatspindintį paviršių.

- iv) žinduolių ekspertė dr. Laima Baltrūnaitė, kuri atliko ekspertinį vertinimą žinduolių gyvenamajai aplinkai (Atrankos 12 priedas):

Ekspertė nustatė, kad vystant ir eksploatuojant VE parką žinduolių atžvilgiu jokių specifinių rekomendacijų nėra.

- v) šikšnosparnių apsaugos Lietuvoje draugijos pirmininkas Deividas Makavičius (Atrankos 11 priedas):

Ekspertas nustatė, kad VE parko teritorija yra mažai jautri šikšnosparniams, aplink VE esanti teritorija nėra tinkama jiems maitintis ir nepatenka į pagrindinius šikšnosparnių migracijos kelius. VE lokacijos atitinka Eurobats keliamus standartus.

Nepaisant to, kad migruojantiems šikšnosparniams teritorija yra nesvarbi, ekspertas vis dėl to rekomenduoja įvertinti šikšnosparnių migracijų intensyvumą VE parke ir nuo įrengimo vykdyti 3 metus migruojančių šikšnosparnių monitoringą balandžio-gegužės ir rugpjūčio-rugsėjo mėn.

- vi) atsinaujinančių išteklių ir efektyvios energetikos ekspertas dr. Mantas Marčiukaitis, kuris atliko triukšmo ir šešėlių sklaidos modeliavimą (Atrankos 3-4 priedai):

VE išdėstymas atitinka teisės aktų reikalavimus ir yra išlaikomi ne mažesni nei teisės aktuose numatyti atstumai.

Ekspertai nenustatė neigiamos įtakos, kuri ribotų VE statybą Akmenės r., Kruopių seniūnijoje.

Antra, Akmenės raj. sav. 2020-03-20 raštu patvirtino, kad bendrovė atsižvelgė į savivaldybės (įskaitant bendruomenių) teiktas pastabas ir atrankos išvadai neprieštarauja. Priešingai, netgi pritaria vėjo elektrinių parko statybai.

Atrankos dokumentų viešo derinimu metu buvo gautos bendruomenių ir savivaldybės pastabos, bet po atliktų Atrankos dokumentų papildymų ir pakeitimų, susitikimų su bendruomenėmis, antrojo derinimo metu, daugiau jokių pastabų negauta, t.y. visuomenė neprieštarauja šio vėjo parko vystymui.

Trečia, bendrovė plėtoja VE parką Akmenės rajono savivaldybės 2010-10-20 tarybos sprendimu Nr. T-214 patvirtintoje specialioje vėjo parkų vystymo teritorijoje: *Vėjo jėgainių parkų išdėstymo Akmenės rajono savivaldybės teritorijoje specialųjį planą*⁴.

Prieš tvirtinant nurodytą planą buvo atliktas Strateginių pasekmių aplinkai vertinimas. Nei VSTT, nei kitos institucijos neteikė jokių esminių pastabų dėl planuojamų plėtoti vėjo elektrinių parkų Akmenės raj.

Ketvirta, Agentūros neigiamoje atrankos išvadoje (4 skyriuje) pateikiami argumentai prieštarauja tarpusavyje.

⁴ <http://www.urbanistika.lt/lt/content/v%C4%97jo-i%C4%97gaini%C5%B3-park%C5%B3-i%C5%A1d%C4%97stymo-akmen%C4%97s-rajono-savivaldyb%C4%97s-teritorijoje-specialusis-planas>

Susipažinus su Agentūros neigiamu 2020-05-15 sprendimu dėl atrankos išvados, susidaro įspūdis, kad žemiausios vėjo elektrinės (Enercon gamintojas; iki 200 m. aukščio) yra netinkamos, nes kelia grėsmę 60-90 metrų aukštyje skraidantiems paukščiams. Aukščiausios vėjo elektrinės (Vestas gamintojas; iki 241 m. aukščio), taip pat, nėra tinkamos dėl kraštovaizdžiui daromos įtakos.

Penkta, Agentūra ir kitos institucijos toje pačioje teritorijoje iki 2019 m. pabaigos tvirtindavo atrankos išvadas kitiems vėjo elektrinių parkų plėtotojams. Daugeliu atvejų, net ir planuojamų vėjo elektrinių aukštis yra identiškas, t.y. apie 240 metrų:

- i) 2019-07-10 išvada Nr. (30.2)-A4E-3322, kad PAV neprivalomas, veiklos organizatorius – UAB „Santix“, vieta – Šapnagių k., Akmenės r., Kruopių sen., VE skaičius – 5, maksimalus aukštis, įskaitant rotorių, - **iki 241 m** (aukštis kaip ir Windfarm Akmene One). *Pažymėtina, kad netgi tuose pačiuose sklypuose;*
- ii) 2017-08-16 išvada Nr. (28.6)-A4-8450, kad PAV neprivalomas; 2019-12-17 sprendimas Nr. (30.2)-A4E-6698 dėl atrankos išvados pratęsimo, veiklos organizatorius – UAB „Vėjo parkai“, vieta – Kviečlaukio k., Narčių k., Strimyliškių k., Laumėnų I k., Šliupščių k., Dovydžių k., Akmenės r., Kruopių sen., VE skaičius – 12, maksimalus aukštis, įskaitant rotorių, - **iki 230 m**.
- iii) 2017-06-27 išvada Nr. (28.6)-A4-6767, kad PAV neprivalomas, veiklos organizatorius – UAB „Saulės vėjo energija“, vieta – Šapnagių k., Akmenės r., Kruopių sen., VE skaičius – 4, maksimalus aukštis, įskaitant rotorių, - **iki 130 m**.
- iv) 2014-07-08 išvada Nr. (15.6)-A4-2833, kad PAV neprivalomas; 2017-04-18 sprendimas Nr. (28.6)-A4-4124 dėl atrankos išvados pratęsimo, veiklos organizatorius – UAB „Vėjo parkai“, vieta – Liepkalnio k., Saunorių I k., Saunorių II k., Kanteikių k., Mergelūičių k., Sablauskių k., Akmenės r., Kruopių sen., VE skaičius – 11, maksimalus aukštis, įskaitant rotorių, - **iki 210 m**.

Taigi, nėra suprantama, kodėl užsienio investuotojui, nesant teisės aktų pasikeitimų, yra keičiama institucijų ankščiau taikyta praktika ir prašoma atlikti sudėtingesnes ir daugiau laiko reikalaujančias procedūras, kurios nepakeis jau atliktų išsamių ekspertų išvadų.

Vadovaujantis Agentūros argumentacija, UAB „Santix“ 2019 m. liepos mėn. negalėjo būti išduota atrankos išvada, nes toje pačioje vietovėje jau buvo suplanuotos ir Agentūros patvirtintos UAB „Vėjo parkai“ 23 vėjo elektrinės, kurių aukštis yra identiškas investuotojo vystomoms vėjo elektrinėms.

Agentūros argumentas, kad pilna poveikio aplinkai procedūra yra reikalinga, nes planuojamas vėjo elektrinių parkas yra didelės apimties, irgi yra subjektyvus argumentas, kuris nėra pagrįstas teisės aktų nuostatomis, nes teisės aktai nedraudžia įvertinti galimą poveikį priimant Atrankos išvadą. Kaip rodo Agentūros praktika, net ir statant identiško aukščio vėjo elektrines poveikio įvertinimui užtekdavo atrankos išvados.

Aplinkosaugos institucijų pozicija prieštarauja Lietuvos Respublikos energetikos sektoriaus strateginiams tikslams ir viršija teisės aktų numatytą kompetenciją

Įvertinus investuotojo susitikimų metu už aplinkos apsaugą atsakingų institucijų atstovų išsakytus argumentus, susidaro įspūdis, kad teigiamos Atrankos išvados neva nėra galimybių priimti, nes planuojamos statyti (i) labai aukštos vėjo elektrinės (iki 241 m.), (ii) bus didelis poveikis kraštovaizdžiui, ko pasekmėje, (iii) reikalingas didesnis visuomenės įsitraukimas ir ilgesni viešinimo terminai nei iki šiol buvo taikomi (primintina, Atrankos dokumentai paskelbti viešam derinimui nuo 2020-01-31).

Pirma, Lietuvos Respublika savo energetikos strateginiuose tiksluose yra įtvirtinusi, kad Lietuvoje turi būti plėtojamos (i) tik naujausiomis technologijomis paremtos vėjo elektrinės, (ii) efektyvios bei (iii) rinkos sąlygomis.

Nacionalinė energetinės nepriklausomybės strategija (**Energetikos strategija**) nustato, kad atsinaujinančių energijos išteklių plėtra Lietuvoje turi būti vykdoma vadovaujantis konkrečiais principais, tame tarpe: (i) palaiptinio atsinaujinančių energijos išteklių integravimo į rinką – „*turi būti plėtojamos ekonomiškai efektyviausios technologijos, atsižvelgiama į technologijų brandumą, įvertinant ir jų netolimos ateities pažangos tendencijas*“ ir (ii) įperkamo ir skaidrumo – „*atsinaujinančių energijos išteklių skatinimo schemos modelis turi būti pagrįstas rinkos principu, ku mažiau ją iškraipyti ir užtikrinti mažiausią finansinę našą energijos vartotojams, aiškumą ir nediskriminacinę konkurencinę aplinką*“⁵.

Mažinant vėjo elektrinių aukštingumą jų efektyvumas ir pagaminamos elektros kiekis mažėja, o savikaina didėja geometrine progresija. Bendrovės planuoja statyti vėjo elektrines rinkos sąlygomis, t.y. be valstybės ir mokesčių mokėtojų (įskaitant, elektros energijos vartotojų) subsidijų.

Atkreiptinas dėmesys, kad Energetikos strategijoje savaime yra užkodota, jog šiuo metu turi būti vystomos elektrinės nebe 130 metrų aukščio vėjo elektrinės, įskaitant sparnuotę, bet vėjo elektrinės, kurių bendras aukštis siekia nuo 230-250 metrų, nes tik tokios elektrinės gali veikti rinkos sąlygomis, t.y. be valstybės paramos.

Todėl už aplinkos apsaugą atsakingų institucijų argumentai, kad iš principo draugiškos aplinkai vėjo elektrinės dėl savo aukščio neva darkys kraštovaizdį, nors aplinkosaugos ekspertai ir paneigė šias dvejones, prieštarauja ir Energetikos strategijoje įtvirtintiems tikslams bei valstybės paskelbtai politikai remti naujausias technologijas naudojančias ir efektyviausias vėjo elektrines.

Pažymėtina, jog planuojamas vėjo elektrinių parkas nepatenka į saugomų teritorijų ar jų buferinių zonų ribas, ar kaip nors kitaip išskirtinai šioje vietoje yra saugomas kraštovaizdis.

Antra, Energetikos strategijoje įtvirtinta, kad iki 2050 metų įsipareigojo reikšmingai sustiprinti Lietuvos energetinę nepriklausomybę bei sumažinti išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, ko pasekmėje, atsinaujinančių energijos išteklių dalis elektros suvartojimo balanse turi siekti 100 procentų.

---

⁵ Strategijos V skyrius, 23 p.

Atitinkamai, vėjo elektrinių parkų plėtros dirbtinis ribojimas, remiantis subjektyviais kriterijais, įpareigojant vykdyti perteklines procedūras, prisidengiant tariamu visuomenės interesu ar tariama žala kraštovaizdžiui, kai nei Akmenės raj. bendruomenės, nei pats Žagarės nacionalinis parkas tiesiogiai, šalia kurio bus vystomas vėjo elektrinių parkas, nepareiškė jokių pastabų ar pretenzijų, akivaizdžiai prieštarauja Energetikos strategijoje įtvirtintiems atsinaujinančių išteklių plėtros tikslams.

Trečia, už aplinkosaugą atsakingos institucijos (Agentūra, VSTT) viršija savo kompetenciją ir galimai veikia priešingais interesais nei įtvirtinti Energetikos strategijoje.

Kraštovaizdžio vertinimas ir įtaka jam yra priskirtina savivaldybės kompetencijai pagal Vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 26 dalies nuostatas. Analogiškos nuostatos yra nurodytos ir Teritorijų planavimo įstatymo 15 straipsnyje, Aplinkos apsaugos įstatymo 6 straipsnyje ir kituose teisės aktuose. Tai atitinkamai numatyta ir Planuojamos ūkinės veiklos poveikio vertinimo įstatymo 6 straipsnyje, kur aiškiai nurodyta, kad institucijos tik pagal savo kompetenciją ir motyvuotai dalyvauja procedūroje. Dar keisčiau tai atrodo, kad Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos nuostatuose tik 9.4 punkte yra nurodyta tarnybos kompetencija kraštovaizdžio srityje ir ji nurodyta kaip „priemonių įgyvendinimas“, kas niekaip nesusiję su vėjo elektrinių statyba. Pažymėtina, kad artimiausias Žagarės regioninis parkas yra 11,8-14 km atstumu nuo planuojamo vėjo elektrinių parko.

Papildomai atkreiptinas dėmesys, kad žemės sklypai, kuriuose numatoma vykdyti planuojamą ūkinę veiklą, nepatenka nei į Žagarės regioninio parko teritoriją, nei į jo buferinę zoną. Todėl šiems sklypams netaikomos nei Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 84 str. numatytos specialiosios sąlygos, nei Saugomų teritorijų įstatymo 19 str. 7 d. numatytas draudimas statyti vizualinę taršą sukeliančius statinius.

Taip pat yra nesuprantama, kodėl už aplinkos apsaugą atsakingos institucijos nepagrįstai tvirtina, kad poveikis kraštovaizdžiui ir biologinei įvairovei turi būti atliekamas būtent PAV, o ne PAV atrankos metu, kai remiantis Gamtinio karkaso nuostatų 14 p., gamtinio karkaso teritorijoje planuojant ūkinę veiklą, įrašytą į Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo 2 priedą, atliekamos atitinkamos poveikio gamtiniam kraštovaizdžiui ir biologinei įvairovei vertinimo procedūros.

Apibendrinant, prašome tarpinstituciniu ir Vyriausybės lygiu iš naujo apsvarstyti Lietuvos Respublikos prioritetus, siekiant atsinaujinančių išteklių plėtros, bei iš naujo įvertinti Agentūros sprendimą įpareigojantį atlikti perteklinę poveikio aplinkai vertinimo procedūrą.

Investuotojo įsitikinimu, visos teisės aktų reikalaujamos analizės yra pateiktos, didžiausią patirtį atitinkamos srities ekspertų išvados irgi pateiktos. Poveikį mažinančios priemonės numatytos ir bus įgyvendintos. Savivaldybės ir bendruomenių pritarimas yra gautas.

Norime atkreipti dėmesį, kad vykdomos 500 mln. eurų investicijos praradimas Akmenės rajone ne tik neprisidės prie tvarios regionų plėtros, bet ir sustabdys atsinaujinančių išteklių plėtrą, kuri yra skatinama ne tik Lietuvoje, bet ir Europos Sąjungos lygmeniu, bei yra viena iš prioritetinių Energetikos strategijos kryptų.

Pagarbiai,

Vykdomoji direktorė
Rūta Skyrienė